

Vagy: „Előttem szalad, megcsókoltam s az idő nagy néma- | sággal elsüllyed körülöt-
tünk, | de üres kezemmel hiába kapkodok utána | a fájdalom vakító felületén.” ~ „Ki mint
vizesés önnön robajától, | elválsz tőlem és halkan futsz tova, | mig én, életem csucsai közt,
a távol | közelében, zengem, sikoltom, | verődve földön és égbolton, | hogy szeretlek, te édes
mostoha!”

Egy másik hasonló hely: „nincsen szavunk, amit kimondhatnánk” ~ „Mint alvadt
vérdarabok, úgy hullnak eléd ezek a szavak. A lét dadog . . .”

A párhuzamos képek számát még tovább szaporíthatnók, de minthogy a vizsgálat alá
vett versnek már csaknem valamennyi sorát közöltük, így is joggal szűrhetjük le azt a vég-
következtetést, hogy az 1925-ben írt *Most fehér a tűz* c. József Attila-vers — szürrealista jel-
lege, helyenként erőtlen költői megfogalmazása ellenére is — csírájában a mintegy kilenc
évvel később, 1933-ban írt *Óda* költői előzményének tekinthető.

Havas László

Kosztolányi Dezső egy elfelejtett verse

Kosztolányi hirlapírói munkásságának kutatása közben a költő egy elfelejtett versére
bukkantam, mely sem a költő életében kiadott verskötetekben nem szerepel, sem Paku Imre
összegyűjtésébe (K. D.: Szeptemberi áhítat, Kiadatlan költemények, Révai, 1939), sem
pedig a Vargha Balázs gondozásában készült gyűjteménybe (K. D. összegyűjtött versei,
Szépirodalmi Könyvkiadó, 1962) nincs felvéve.

A vers tulajdonképpen szonon-szöveg, mely *A kalap* címmel a *Színházi Élet* 1918. évi
augusztus 11–18. kelettel ellátott 32. számának 6. oldalán jelent meg a következő megjegy-
zéssel: Szövegét írta Kosztolányi Dezső. Zenéjét szerezte Ötvös Adorján. A Faszor kabarában
énekli Szöllősi Rózsi.

A *Színházi Élet* következő, 33. száma a szonon zenéjének kottáját is hozza.

A vers szövege:

A kalap

Egy kalapról szól ez az ének
S e pár együgyű fura rím
Figyeljenek reá szeliden
Ó hölgyeim és uraim.
Gazdája csákót tett fejére
De ő a fogason maradt
Az előszoba fogasan volt
Ez a kalap,
Egy szürke, fess civilkalap.

Azóta várt, várt az urára
Unalmas volt az élete
Bélése csöndesen kifeslett
Szélét fehér por lepte be
Bizony megvénült és megöszült
Olyan volt, mint egy lomha agg,
Hogy bóbiskolt a bús homályban
A vén kalap,
A vén és elzüllött kalap.

Egy légy repült reája néha,
De mindjárt tovább ballagott,
Majd egy dühös moly hullt beléje
S rácsálta a rongy szalagot.
Egy szúnyog jött s azt mondta: zizú,
Zizú, bölcsen ezt mondta csak,
S várt ősszel, nyáron, és tavasszal
A jó kalap,
A jó és hűséges kalap.

Később édes lakást vett benne
Egy önző és mogorva pók,
S ekkor kitörtek a szívéből
Keserű, fájó, furcsa szók.
Mi lett belőlem boldog isten,
A sors haragja hová csap?
Voltam civilfej kordnája
Én bús kalap,
Koldus és gyászoló kalap.

Múlt éjjel a gazdája távol
Tűzben, viharban elesett.
A kalap szíve összedermedt
S sirdogált is egy keveset.
Aztán egy szél a földre lökte
Holdfényben égtek a falak
Így halt meg az előszobában
Szegény kalap,
Szegény, szegény, szegény kalap.

Hitel Dénes